

Aika 05.02.2019, klo 18:00

Paikka Tuusulan kunnantalo, kunnanhallituksen kokoushuone

Käsiteltävät asiat

§ 1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 2 Pöytäkirjan tarkastus

§ 3 Lapsi- ja perheasiainneuvoston toiminta 2019

§ 4 Tuusulan palveluverkon sisäilma-asiat, tilannekatsaus

§ 5 Hyvinvointikertomus 2017 - 2018 ja -suunnitelma 2019 - 2021, lapsi- ja perheasiain neuvosto

§ 6 Osallistuva budjetointi 2019, lapsi- ja perheasiain neuvosto

§ 7 Muut asiat

Osallistujat

Suvi Pellonpää, puheenjohtaja
Heidi Hagman, sihteeri
Anette Vihanto
Johanna Laitinen
Joni Norppa
Jussi Simola
Katja Manninen-Abbouch
Laura Sauranen
Mari Vilkmán
Sari Heiskanen
Pinja Haapasalo
Lauri Kauppinen, nuorisovaltuuston edustaja

§ 1

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 2

Pöytäkirjan tarkastus

Kahden pöytäkirjantarkastajan valitseminen.

Ehdotus

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet Johanna Laitinen ja Joni Norppa.

§ 3

Lapsi- ja perheasiainneuvoston toiminta 2019

TUUDno-2019-202

Tuusulan kunnan organisaatio muuttui 1.1.2019 kunnan sote-palveluiden siirtyessä Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän hoidettavaksi ja kuntaorganisaation uudelleen organisoituessa. Kunnassa aloitti toimintansa uusi HYTE-lautakunta. Uudet yhdyspinnat edellyttävät uusia toimintamalleja ja -tapoja. Lapsi- ja perheasiainneuvoston tavoitteena on rakentaa yhteistyötä sekä uuden perustetun HYTE-lautakunnan suuntaan kuin myös KU-sote-kuntayhtymään, muihin neuvostoihin ja sidosryhmiin nähden.

Lapsi- ja perheasiain neuvoston valmistelijana ja sihteerinä toimii tammikuusta 2019 kuntatoimialan kehittämisspäällikkö. Sihteerin tehtävät tulevat siirtymään helmikuussa työnsä aloittavalle osallisuuskoordinaattorille.

Lapsi- ja perheasiain neuvoston toimikausi vaihtuu kesäkuussa 2019. Viimeinen kokous nykyisellä kokoonpanolla pidetään toukokuussa. Neuvoston toimintaa keväälle ja vuodelle 2019 on tarpeen suunnitella ja kalenteroida.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspäällikkö

Lapsi- ja perheasiain neuvosto päättää

- merkitä tiedokseen tapahtuneet toimintaympäristön muutokset.
- käydä läpi tiedossa olevat vuoden 2019 kokousajat, tapahtumat ja seminaarit ja koota niistä vuosikellon.

§ 4

Tuusulan palveluverkon sisäilma-asiat, tilannekatsaus

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Sisäilmatyön organisointi ja johtaminen

Tuusulan kunnan vuonna 2017 solmitussa pormestariohjelmassa on asetettu nollatoleranssi huonolle sisäilmalle. Myös alkuvuodesta 2018 hyväksytyssä Tuusulan kuntastrategiassa halutaan turvata terveet ja turvalliset tilat kaikille. Valtuustokauden tavoitteisiin ”9. Olemme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta” sekä ”29. Uudistamme ja tehostamme kunnan palveluverkkoa kuntalaislähtöisesti päämääränä modernit, terveet ja turvalliset toimintaympäristöt sekä kohtaamisten mahdollistaminen” on kirjattu sisäilma-asioiden edistämisen kannalta keskeisiä vuositavoitteita, toimenpiteitä ja indikaattoreita, joihin tukeutuen toimintaa johdetaan ja sitä seurataan säännöllisesti.

Tuusulan kunnassa on toiminut sisäilma-asioissa laaja-alainen työryhmä jo vuodesta 1997, kun ”kunnan kiinteistöissä oli todettu sellaisia kosteus- ja homevauriota, jotka saattavat muodostaa terveydellisen haitan” (perustamispäätös 83/97, 14.3.1997). Työryhmä on moniammatillinen, jotta tarkastelussa voidaan varmistaa kokonaisvaltainen arvio ja saadaan huomioitua eri ammattiryhmien näkökulmat. Työryhmässä ovat edustettuina työsuojelu ja henkilöstöpalvelut, työsuojeluvaltuutetut, terveysturvallisuus, Keski-Uudenmaan Työterveys Oy, kouluterveydenhoito, perheiden terveyspalvelut, kasvatus- ja sivistystoimi, viestintä ja tekninen toimiala/tilakeskus. Työryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa.

Kuntakohtaisen sisäilmaryhmän lisäksi on perustettu yksikkökohtaisia sisäilmaryhmiä ja kuntakohtainen sisäilmatyön kehittämisryhmä.

Kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä tehdään kohteen pedagogiset tai toiminnalliset ratkaisut sekä laaditaan kunnan sisäilmatyöryhmälle toimenpide-ehdotukset. Kohdekohtaisia ryhmiä on perustettu seuraaviin yksiköihin: Riihikallion koulu, Hyrylän koulukeskus, Hyökkälän koulu, Ruotsinkylän koulu, Pellavan päiväkotikoulu, Kirkonkylän koulu ja Vaunukankaan koulu.

Kuntakohtaisen sisäilmaryhmän ja kohdekohtaisten sisäilmatyöryhmien muistiot julkaistaan Tuusulan kunnan sisäilmasivuilla.

Sisäilmatyön kehittämisryhmän tehtävänä on mm. arvioida prosessien sujuvuutta, kehittää viestintää, suunnitella koulutuksia ja viedä eteenpäin kehittämishankkeita.

Sisäilmatyön viestintä ja kehittämishankkeet

Kaikki sisäilmaan liittyvät asiakirjat, kuten tehdyt tutkimustulokset, julkaistaan kuntalaisille avoimesti kunnan sisäilmasivuilla www.tuusula.fi/sisailma. Sivuille kootaan myös muu ajantasainen tieto kunnan sisäilma-asioista. Sivuille voi saada RSS-syötteen, joka helpottaa asioiden seuraamista. Tilakeskus on laatinut tutkimusten

valmistuttua tiedotteen tehtävistä korjaustoimista yhdessä opetuksen järjestäjän kanssa. Nämä tiedotteet lähetetään huoltajille myös Wilma- ja Daisy-järjestelmien kautta.

Tuusulan kunnassa on laadittu ohjeet henkilöstölle ja huoltajille, kuinka toimia sisäilmaan liittyvän ongelman käsittelyssä. Nämä ohjeet löytyvät myös kunnan sisäilmasivuilta. Kuvattuna on myös sisäilmaan liittyvän ongelman käsittelyn ja korjaustoimenpiteiden prosessi. Erityisesti olemme kehittäneet terveydenhuollon seurantajärjestelmiä. On tärkeää saada terveydenhuollosta tarkka tieto siitä, kuinka paljon oireilijoita on ja oireilijoille on tärkeää, että heidän tilaansa seurataan. Syyskuun lopussa 2018 otettiin käyttöön tietojen yhteenkokoaminen systemaattisesti neljännesvuosittain.

Tuusulan kunnassa on huoltajien ja kuntalaisten sisäilmajaosto, joka pyrkii vaikuttamaan siihen, että tuusulalaisilla lapsilla ja työntekijöillä olisi terveet päiväkotit ja koulutilat. Kasvatus- ja sivistystoimi järjestää säännöllisesti yhteistyötapaamiset Sisäilmajaoston kanssa ja on tehnyt yhteistyössä juttusarjaa Tuusulan kouluista sekä järjestänyt yhteisiä koulutustapahtumia.

Tuusulan Tilakeskus on vuonna 2018 käynnistänyt lisy-Terveempiä rakennuksia-hankkeen, jossa on asennettu Freesi - antureita Tuusulan kiinteistöihin. Anturit antavat ajankohtaista tietoa kiinteistöjen sisäilman laadusta. Kunnassa on tehty myös päätös, että koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ilmastointi pidetään koko ajan päällä. Vikojen ilmoittamiseen on oma sähköinen järjestelmä.

Tuusulan kunnan kaikki yksiköt tekevät vuosittain riskien arvioinnin sähköiseen arviointipohjaan, josta voidaan saada erilaisia yhteenvetoja ja viranomaiset saavat tietoa kiinteistöjen käyttäjiltä tunnistetuista riskeistä ja niiden suuruudesta.

Tuusulan on liittynyt mukaan kahteen sisäilma-asioita edistävään hankkeeseen: SATAKUNTA ja Ratkaistaan yhdessä!

SATAKUNTA-hanke

Turun yliopiston työterveyshuollon ja ympäristölääketielen oppiaineen käynnistämä SATAKUNTA-hanke liittyy valtioneuvoston käynnistämään Terveet tilat 2028 -ohjelmaan. SATAKUNTA-hanke puuttuu sisäilmaongelmiin monialaisen tutkimuksen keinoin.

Ohjelma pyrkii tervehdyttämään julkiset rakennukset ja tehostamaan sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. SATAKUNTA-hanke vastaa tähän haasteeseen suurella ympäristölääketielen toimintaohjelmalla. Hanke hyödyntää Turun yliopiston monialaista asiantuntemusta sisäilmaongelmien selättämiseksi. Hanke aloitetaan Satakunnasta, mutta kaikki Suomen kunnat kutsutaan osallistumaan. Sata ensimmäiseksi ilmoittautunutta kuntaa otetaan mukaan. Tuusulan kunta on yksi osallistujista.

Valtioneuvoston Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on julkisiin tiloihin liittyvän terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Ohjelma pyrkii vakiinnuttamaan kiinteistönpitoon uuden menettelytavan, jossa kiinteistönhoidon ja terveystalon asiantuntijat arvioivat yhdessä käyttäjien kanssa rakennusten kunnan ja tarkoitukseensa sopivuuden. Uuden toimintatavan pitäisi parantaa esimerkiksi monien päiväkotien, koulujen ja kasarmien sisäilmatilannetta.

SATAKUNTA-hanke tarttuu näihin haasteisiin useista osista koostuvan intervention keinoin. Hankkeen rakennustekninen osa keskittyy rakennusmateriaalien ja oikeiden korjausmenetelmien valintaan sekä oikeaan käyttöön. Lääketieteellisessä, mikrobiologisessa ja toksikologisessa osassa taas hyödynnetään Turun yliopiston laajaa asiantuntemusta. Ympäristömikrobiologinen asiantuntemus keskittyy aerobiologian yksikköön ja biodiversiteettitutkimuksen alueelle. Toksikologinen tutkimus jakautuu sekä biokemian että biologian laitosten tutkimusalueelle. Teknisenä asiantuntijana toimii VTT.

Lääketieteellinen ja immunologinen tutkimus toteutetaan työterveyshuollon ja ympäristölääketieteen oppiaineen koordinoimana yhteistyössä useiden muiden yliopistojen, tutkimuslaitosten ja sairaaloiden kanssa. Interventioissa käytetään sekä vanhoja että uusia mittaussuunnitelmia. Altistumisen mittauksessa käytetään viljelyyn perustuvien menetelmien rinnalla uusia toksisuuden mittaussuunnitelmia. Hankkeen vastuuhenkilönä toimii työterveyshuollon ja ympäristölääketieteen professori Tuula Putus.

Hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kaupunkien alueellaan toteuttamia korjausinterventioita seurataan useilla eri mittareilla, sekä käyttäjien terveyden että terveystalouden mittareiden avulla. Interventioiden hyödyistä ja mahdollisista haitoista tehdään kustannus–vaikuttavuusanalyysi.

Hankkeen tutkimuksellisessa osassa kehitetään ja validoidaan kliiniseen potilastyöhön soveltuvia mittaussuunnitelmia ja analyysimenetelmiä. Esimerkkejä uusista menetelmistä ovat mitokondriotestit, verikokeet sormenpäänäytteestä ja uloshengitysilman haitta-aineiden ja inflammaatiovasteiden mittaussuunnitelma. Sata ensimmäiseksi ilmoittautunutta kuntaa pääsee mukaan interventioon, ja muut noin 200 Suomen kuntaa toimivat vertailuaineistona. Osallistuminen on kunnille vapaaehtoista.

Tutkimuksellisen osan lisäksi hankkeeseen liittyy koulutustapahtumia, tiedotusta ja julkaisutoimintaa sekä opinnäytetöitä ja kansainvälistä yhteistyötä.

Tutkimukseen osallistumisesta tehdään sopimus. Sopimuksessa määritellään tutkimuksen reunaehdot kunnalle sekä tutkimuksen toteuttajalle. Satakunta-hankkeeseen osallistuva kunta sitoutuu Terveet tilat 2028 toimintaohjelman lisäksi noudattamaan voimassa olevia viranomaisohjeita sekä lisäksi sitoutuu seuraamaan tehtyjen korjaus- ja uudisrakentamistoimenpiteiden terveysvaikutuksia alla sovitulla tavalla. Kunta voi valita haluamansa määrän hankekokonaisuuksia ja myös valita osallistumisajan (5 tai 10 vuotta). Tutkimuksen perustana on vuosittain teetetävät oirekyselyt sekä kiinteistöihin kohdistuvat ylläpito- ja korjausehdot. (tutkimussuunnitelma ja sopimusluonnos liitteenä)

Hankkeessa ei ole erillisiä tutkimusrahoitusta. Hankkeesta aiheutuvat kustannukset tulevat kunnan kustannettaviksi. Vuosittain teetetävien oirekyselyjen kustannusarvio on Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lasten ja nuorten sekä henkilöstön lukumäärällä noin 72 000 euroa/vuosi (+ alv). Hinta perustuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmien lukumäärään sekä haluttujen erillisten kokonaisuuksien tutkimiseen ja arvioon, kuten erilliset huoneet, rakennukset tai kiinteistökokonaisuudet.

Oirekyselyjen lisäksi kustannuksia syntyy kiinteistön huoltoon ja ylläpitoon liittyvistä reunaehdoista.

Hanke päättyy Terveet tilat 2028 -kampanjan päättyessä vuonna 2028, minkä jälkeen parhaat toimintamallit voidaan ottaa käyttöön koko Suomessa. Ensimmäisiä tuloksia saadaan jo 1-3 vuoden kuluttua. Hankkeen yhteistyötahoja ovat useat yhdistykset ja aluehallintovirastot sekä VTT.

Ratkaistaan yhdessä! -hanke

Tuusulan kunta on aloittanut yhteistyön valtakunnallisen Ratkaistaan yhdessä! -hankkeen kanssa. Hankkeen tavoitteena on löytää ratkaisuja oppimisympäristöjen sisäilmasta oireilevien lasten ja heidän perheidensä tueksi. STEA-avustuksella toimivaa hanketta toteuttavat yhteistyössä Hengitysliitto ry, Homepakolaiset ry, Suomen Vanhempainliitto ry.

Hankkeen suunnitteluvaiheessa kerätyn tiedon mukaan koulun sisäilmasta oireilu voi vaikuttaa lapsen terveyden lisäksi hänen muuhun hyvinvointiinsa. Esimerkiksi jatkuvat sairauspoissaolot vaikuttavat oppimiseen ja kaverisuhteisiin. Myös harrastuksiin osallistuminen voi vaikeutua. Koska vaikutukset näkyvät monella elämän osa-alueella, on hyvä tarkastella ratkaisuja eri näkökulmista. Hankkeessa ratkaisuja luodaan ja kootaan kolmesta eri näkökulmasta. Niitä ovat 1) lapsen oppimisen ja koulunkäynnin tuki, 2) lapsen sosiaalisten suhteiden ja hyvinvoinnin tuki ja 3) vanhempien ja koko perheen tuki.

Tuusulassa hankkeelle on nimetty yhteistyökoulu, joiden kanssa suunnitellaan hyviä käytäntöjä sisäilmasta oireilevien lasten koulunkäynnin ja kaverisuhteiden tukemiseen. Yhteistä suunnittelutyötä tehdään hankkeen ohjaamissa ratkaisutyöpajoissa. Ennen työpajojen järjestämistä hanketyöntekijä haastattelee vanhempia ja koulujen henkilökuntaa tarpeiden kartoittamiseksi. Haastattelut tehdään kevään aikana. Hanke toimii kunnassa vuoden 2020 syksyyn saakka.

Koulun sisäilmasta oireilu voi vaikuttaa lapsen oman hyvinvoinnin lisäksi vanhempien ja koko perheen tilanteeseen. Hanke käynnistää kumppanikunnissaan vertaistukiryhmiä lapsille ja vanhemmille. Lisäksi hanke tarjoaa kunnan alueella toimiville vanhempainyhdistyksille keskustelumahdollisuuksia ja sisäilma-aiheisia luentoja ratkaisukeskeisten vaikuttamiskeinojen käytöstä. Hankkeen työntekijä on kevään aikana yhteydessä vanhempainyhdistykseen yhteistyötoiveiden selvittämiseksi.

Hankkeessa toteutettavaa perheiden vertais- ja virkistystoimintaa on mahdollista järjestää yhteistyössä alueen muiden järjestöjen kanssa. Vertaistukiryhmistä tai niiden ohjaamisesta kiinnostuneet vanhemmat ja järjestötoimijat voivat olla suoraan yhteydessä hankkeen Etelä-Suomen suunnittelija Minna Pitkäniemeen, minna.pitkaniemi@hengitysliitto.fi, p. 044 407 7036. Lisätietoa koko hankkeesta saat suunnittelijalta sekä hankkeen verkkosivuilta: www.hengitysliitto.fi/ratkaistaanyhdessa

Palveluverkon kehittäminen

Kunnan tavoitteena on saada kunnan palveluihin tilat, jotka ovat terveitä ja turvallisia. Tuusulan valtuusto hyväksyi 4.6.2018 kokouksessaan esityksen palveluverkon kehittämisen suunnista ja kunnan palveluverkkosuunnitelma vuosille 2018-2028 hyväksyttiin valtuustossa 12.11.2018. Palveluverkon uudistamishankkeista ensimmäisiä ovat Kirkonkylän koulu ja päiväkotikampus, Etelä-Tuusulan päiväkotikoti sekä Monio lukio ja kulttuuritalo. Kiireellisenä kokonaisuutena eteläisessä Tuusulassa edetään kolmen yhtenäiskoulun mallilla. Uudet yhtenäiskoulut sijoittuvat Riihikallion, Rykmentinpuiston ja Lahelan alueelle. Jokelan koulukeskuksen laajennus- ja

peruskorjaushankkeessa edetään esi- ja hankesuunnittelun osalta. Kun uudet koulut ja päiväkodit otetaan käyttöön, voidaan luopua vanhoista koulu- ja päiväkotikiinteistöistä. Hankkeita valmistellaan pikaisesti tekemällä tarvittavat asemankaavamuutokset ja ryhtymällä hankesuunnitteluun sekä muihin tarvittaviin toimenpiteisiin hankkeiden toteuttamiseksi.

Tällä hetkellä Tuusulan kunnan oppilaita on väistötiloissa Kirkonkylän, Hyökkälän ja Ruotsinkylän kouluissa. Riihikallion kouluun tarvitaan väistötilat lukuvuoden 2019 alusta lukien koulun laajennuksen ja perusparannuksen aloittamiseksi. Palveluverkon kehittämisessä pyritään siihen, että väistötiloissa olevien lasten määrä pienenee. Väistötilat ovat kuitenkin välillä tarpeellinen ratkaisu, jotta uudisrakentamista tai korjaamista voidaan tehdä.

Vain hyvällä yhteistyöllä, avoimella tiedottamisella ja ratkaisukeskeisellä asenteella voidaan onnistua sisäilmatyössä. Sisäilmaosaamista vahvistetaan panostamalla koulutukseen ja jalkauttamalla uusia toimintamalleja. Henkilöstön sisäilmaosaamisella on suuri merkitys siihen, miten kiinteistöjä ylläpidetään ja käytetään sekä miten sisäilma-asioita hoidetaan ongelmien ilmetessä.

Tuusulalaisten asukkaiden perustaman sisäilmajaoston Tiina Julin vierailee kokouksessa kertomassa jaoston kuulumisia sisäilma-asioissa.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspäällikkö

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päättää

- merkitä tiedokseen kunnan sisäilmasioiden tilannekatsauksen
- merkitä tiedokseen sisäilmajaoston tilannekatsauksen jaoston työhön.

§ 5

Hyvinvointikertomus 2017 - 2018 ja -suunnitelma 2019 - 2021, lapsi- ja perheasiain neuvosto

TUUDno-2019-39

Valmistelijat / lisätiedot:
Heidi Hagman
heidi.hagman@tuusula.fi
kehittämispäällikkö

Liitteet

1 THLn suositus minimitietosisällöksi kunnan hyvinvointikertomuksessa, lape 5.2.2019

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä. Se on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Sen laadintaprosessi tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista. Hyvinvointikertomus auttaa tiivistämään eri alojen asiantuntijoiden näkemykset ja yhteiset tavoitteet.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma kokoaa yhteen eri tietolähteistä saatavaa monialaista tietoa kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä. Lisäksi kertomus kokoaa tietoa kunnan toimenpiteistä, joilla kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä on tuettu.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ohjaa kunnan hyvinvointipolitiikkaa. Työn alkuvaiheessa on tarpeen kartoittaa kunnan hyvinvointipolitiikan sen hetkinen tilanne: tavoitteet, painoalueet ja toimenpiteet. Lisäksi koostetaan voimassa olevat hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, jotka ohjaavat kunnan toimintaa. Näin tunnistetaan myös ne alueet, joihin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Hyvinvointikertomuksen tarkoitus on myös tuottaa seurantatietoa ohjelmien ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista eli hyvinvointipolitiikan onnistumisesta. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on johtamisen työväline. Se toimii strategiatyön sekä vuotuisen kuntasuunnittelun ja seurannan välineenä. Hyvinvointikertomuksen valmistelu on eri toimijoiden yhteinen hyvinvointiasioiden oppimisprosessi.

Hyvinvointikertomus auttaa monin tavoin päättäjää

- tarjoamalla perusteluja päätöksille
- auttamalla priorisoimaan toimintaa
- tukemalla toiminnan arviointia
- varmistamalla toiminnan resurssit

Laki hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyön taustalla

Kuntalain 1§ mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niitä edistävistä toimenpiteistä. Tämän lisäksi

valtuustolle on laadittava kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus. Hyvinvointikertomuksen pohjalta asetetaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Tulevassa, vielä hyväksymättömässä, laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (1.9.2016 8§) maakunnan on valmisteltava omalta osaltaan valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus väestön hyvinvoinnista, terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä. Kertomus laaditaan yhteistyössä alueen kuntien kanssa

Tuusulan edellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

Tuusulan viimeisin hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2013. Edellinen laaja hyvinvointikertomus laadittiin valtuustokaudesta 2013-2017 ja se hyväksyttiin valtuustossa toukokuussa 2017. Hyvinvointikertomus toimi sateenvarjona muille asukkaiden hyvinvointia- ja terveyttä edistäville suunnitelmille, jotka laadittiin erillisissä prosesseissa.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustokaudelle 2017-2021

Kunnassa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Käynnissä olevalle valtuustokaudelle ei vielä ole laadittu hyvinvointisuunnitelmaa. Tuusulan kuntastrategian kolmesta päämäärästä yksi on "Hyvinvoiva Tuusula" ja 22 kaiken kaikkiaan 32 valtuustokauden tavoitteesta ovat tuusulalaisten hyvinvointia edistäviä.

Hyvinvointisuunnitelman on tarkoitus koota yhteen aiemmin erillisinä laaditut suunnitelmat. Enää ei siis ole tarkoitus laatia erillistä lapsia ja perheitä koskevaa suunnitelmaa, vaan sisällyttää se yhtenä osiona koko kuntaa koskevaan hyvinvointisuunnitelmaan.

Hyvinvointisuunnitelman laadinta on tarkoitus tehdä osallistavassa prosessissa ja työ käynnistetään tammikuussa 2019 laatimalla hyvinvointikertomus vuosista 2017-2018. Hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman on määrä valmistua kevään 2019 aikana siten, että se viedään valtuuston päätettäväksi toukokuussa.

THL on valmistellut suosituksen sekä kunnan että maakunnan hyvinvointikertomuksen minimietosisällöstä. Listaus liitteenä.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on tiivis kuvaus johtopäätöksineen

- kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta
- väestön terveydestä ja hyvinvoinnista
- väestöryhmittäisistä hyvinvointi- ja terveyseroista
- terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden muutoksista
- palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin
- ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista vaikutuksista sekä
- tavoitteista ja toimenpiteistä.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä tarkennetaan ja painopisteitä valitaan vuosittain vuosisuunnittelun ja talousarvion laadinnan yhteydessä.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspäälikkö

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päättää

- osallistua hyvinvointisuunnitelman laadintaan kevään 2019 aikana.

§ 6

Osallistuva budjetointi 2019, lapsi- ja perheasiain neuvosto

TUUDno-2019-40

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Tuusulan kunta on ottanut käyttöön uuden tavan osallistua ja vaikuttaa. Osallistuvassa budjetoinnissa kunnan asukkaat otetaan mukaan ideoimaan ja päättämään kunnan käytössä olevien verovarojen käytöstä. Vuonna 2019 käytettävissä on 100 000€.

Osallistuvan budjetoinnin prosessi rakentuu eri vaiheista. Vaiheista ensimmäinen on ideointi, jonka jälkeen ideoita jalostetaan yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien ja viranhaltijoiden kanssa. Yhteistyöstämisen aikana ideoista laaditaan ehdotuksia, joiden toteutuksesta äänestetään. Eniten ääniä saaneet ehdotukset toteutetaan.

Osallistuvan budjetoinnin vaiheet ja eteneminen

- Ideahaku 13.11.2018–15.1.2019
- Yhteistyöstäminen ja ideoiden jatkojalostus 1.2.–14.3.2019
- Osallistuvan budjetoinnin äänestys 15.3.–15.4.2019
- Tulosten julkaisu 18.4.2019

Teemat 2019

- Yhteisöllinen ja viihtyisä Tuusula (kehittämiskeskittämiskerhot Hyrylässä, Jokelassa, Kellokoskella, Lahelassa ja eteläisen Tuusulan kylissä ja Riihikalliossa),
- Hyvinvoiva Tuusula,
- Taiteen ja kulttuurin Tuusula

Ideoiden jättäminen

Ideoita oli mahdollista jättää paperilomakkeella keskitetyssä asiakaspalvelussa Tuusinfossa, kirjastoissa sekä yhteisissä tilaisuuksissa. Pop Up -ideapajoja järjestettiin yhteensä 19 kappaletta marras-tammikuun aikana. Ideoita saattoi myös jättää osallistuvan budjetoinnin sähköisellä alustalla osoitteessa <https://osallistu.tuusula.fi>. Ideoita jätettiin 268. Kuntalaiset ideoivat mm. kulttuuritapahtumia, roskiksia, harrastuskerhoja, penkkejä, liikuntapaikkoja ja kohtaamispaikkoja.

Ideoiden jalostaminen ehdotuksiksi

Ideahaun jälkeen alkaa saatujen ideoiden jatkojalostus. Yhteistyöstäminen on tarkoitus toteuttaa avoimissa tilaisuuksissa, joihin kutsutaan mm. viranhaltijoita, kehittämiskeskittämiskerhot, neuvostot ja kuntalaiset. Tilaisuuksissa on tarkoitus rikastuttaa jätettyä ideaa, konkretisoida ideoiden edellyttämiä toimenpiteitä ja arvioida idean kokonaiskustannuksia. Kehittämiskeskittämiskerhojen ydintimien jäsenet tuovat jatkokehittämiseen oman paikallistuntemuk-sensa ja toimialoilta odotetaan näkemyksiä ideoiden toteuttamisen tavoista ja kustannuksista.

Ideoiden jatkojalostamisen työpajat on suunniteltu pidettäväksi helmikuussa seuraavasti:

- ti 12.2. klo 17.30-19.30 Kellokoski
- ke 13.2. klo 17.30-19.30 Jokela
- to 14.2. klo 17.30-19.30 Riihikallio
- ti 26.2. klo 17.30-19.30 Lahela
- ke 27.2. klo 17.30-19.30 Hyrylä
- to 28.2. klo 13-15 kunnantalo

Äänestys

Kun ideoista on työpajoissa jalostettu ehdotuksia ja niille on laadittu alustavat projektisuunnitelmat, tullaan ehdotuksista äänestämään. Äänestysaika on 15.3.–15.4.2019. Äänestys tapahtuu sähköisellä alustalla ja se edellyttää kevyttä tunnistautumista sähköpostiosoitteella, google- tai facebook -tunnuksilla. Myös tuettu äänestäminen on mahdollista Tuusinfossa ja kirjastoissa.

Äänestyksessä suosituimmiksi nousseet ehdotukset toteutetaan vuoden 2019 aikana. Prosessin aikana saatuja ideoita ja ehdotuksia voidaan myös hyödyntää ja edistää seuraavan vuoden talousarvion valmistelussa.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspällikkö

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päättää

- merkitä tiedokseen tilannekatsauksen osallistuvan budjetoinnin etenemiseen
- kannustaa neuvoston jäseniä, kuntalaisia ja sidosryhmiä osallistumaan yhteiskehittämisen työpajoihin helmikuun aikana.

§ 7

Muut asiat